

REFORMER FÖR ÖKAD JÄMSTÄLLDHET

Almqvists bok var en del av en större fråga som engagerade många, nämligen vilka rättigheter kvinnorna skulle ha. Genom ekonomiska reformer öppnades arbetsmarknaden i ett första steg och kvinnor fick tillträde till hantverksyrkena. År 1853 tilläts kvinnor arbeta som folkskollärare, först i avlägsna bygder och sex år senare i hela riket. Hela den privata arbetsmarknaden blev tillgäng-

lig för kvinnor år 1864. Och 1870 fick kvinnor rätt att avlägga studentexamen och studera vid universitet vid medicinska fakulteten. Men ända fram till 1920 behövde en gift kvinna sin mans tillstånd för att arbeta utanför hemmet.

I den serie liberala reformer som genomfördes från mitten av 1800-talet, ingick förändringar som i viss mån ökade jämställdheten. Redan innan debatten om kvinnans rösträtt drog igång på allvar, mot slutet av 1800-talet, hade alltså en del reformer genomförts. En bidragande faktor till reformviljan var säkert behovet av kvinnlig arbetskraft. Kvinnornas frigörelse skedde till stor del på männens villkor.

Karolina Widerström, Sveriges första kvinnliga läkare, utexaminerades år 1887. Hon kom att specialisera sig på gynekologi och arbetade hårt för kvinnors hälsa. Parallellt med det arbetet var hon liberal politiker. Ett stort problem för de första kvinnliga läkarna var att kvinnor inte hade rätt till högre offentliga tjänster och därmed hade de inte heller möjlighet att använda sjukhusens operationssal. Genom skrivelser och bildandet av kommittéer fick dock de kvinnliga läkarna under början av 1900-talet tillträde till tjänster på sjukhus.

- År 1845 fick män och kvinnor lika arvsrätt. Tidigare hade det bara varit så i städerna, men på landsbygden hade döttrar bara fått arva hälften av vad söner fick arva.
- År 1858 kunde en ogift kvinna förklaras myndig om hon fyllt 25 år. Hon behövde dock ansöka om att bli myndig vid domstol, och om hon gifte sig blev hon automatiskt omyndig igen.
- År 1862 fick kvinnor en begränsad möjlighet att rösta, nämligen i de kommunala valen där alla – som hade en viss inkomst – fick rösta.
- År 1884 fick kvinnor rätt att fritt välja make. I praktiken hade detta gällt även tidigare, men nu togs de formella hindren bort.
- År 1884 blev en ogift kvinna myndig vid samma ålder som en man, det vill säga vid 21 år.
- År 1920 togs möjligheten bort för en ogift kvinna att avsäga sig myndigheten. Från och med detta år blev även en gift kvinna myndig vid 21 års ålder.
- År 1921 infördes allmän rösträtt för kvinnor.

Varför, tror du, att det var lättare för ogifta kvinnor att bli myndiga än gifta?

Ur Samband Plus, Eriksson viff